

Utbildningsinspektion i Fotö skola och Björkö skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Verksamheten i Fotö skola och Björkö skola på Björkö har granskats och besökts den 15-16 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns på Skolinspektionens webbplats, www.skolinspektionen.se (Tillsyn, Regelbunden tillsyn).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Fotö skola och Björkö skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I skolorna intervjuades rektorn, elevhälsan samt företrädare för lärare, elever och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i rektorsområdet utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av rektorsområdet

Fotö skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	8
Grundskola	34

Björkö skola	Antal barn/elever
Förskoleklass	16
Grundskola	97

Källa: Uppgifter från skolan

Fotö skola är högt belägen med en vidsträckt utsikt mot havet. Skolan inryms i en röd träbyggnad från 1950-talet och framför skolan finns en stor asfalterad skolgård. I skolan finns förskoleklass och årskurserna 1–6. Årskurserna 1–3 bildar en undervisningsgrupp liksom årskurserna 4–6. Förskoleklassen är lokalmässigt integrerad i skolan men samarbetet med årskurserna 1–3 är vid inspektionstillfället litet. Undervisning i ämnena hem- och konsumentkunskap och trä- och metallslöjd bedrivs vid andra skolor i kommunen.

Björkö skola är centralt belägen på Björkö och eleverna når skolan utan skolskjuts. Detsamma gäller eleverna vid skolan på Fotö. Björkö skola totalrenoverades under år 2007. I skolan inryms årskurserna 2–6 och undervisningsgrupperna planeras inför varje läsår beroende på antal elever i årskurserna. Ett stenkast från skolan ligger förskolan Solhagen där också förskoleklassen och årskurs 1 inryms tillsammans med fritidsverksamheten för dessa barn. Förskoleklassen och årskurs 1 har ett nära samarbete. Eleverna vid Björkö skola och Solhagen äter sin lunch i kommunens serviceanläggning/bibliotek som är beläget några hundratals meter från Björkö skola. Undervisningen i hem- och konsumentkunskap bedrivs även för eleverna vid Björkö skola vid Brattebergsskolan, kommunens 7–9 skola.

Skolornas gemensamma rektor tillträdde den 80 procentiga tjänsten i januari 2007.

I skolornas lokaler bedrivs även skolbarnsomsorg. Denna verksamhet bedöms i en särskild verksamhetsrapport.

Helhetsbedömning

Fotö skola och särskilt Björkö skola bedriver undervisning som kännetecknas av varierade arbetssätt och flexibla undervisningsgrupper som ger möjlighet att erbjuda undervisning anpassad efter elevernas behov. Eleverna möter inspektörerna positivt och berättar gärna om sin utbildning vid skolorna. Fotö skola har under hösten 2007 brottats med relationsproblem och två elever har lämnat skolan och uppgett mobbning som orsak. Efter en anonym anmälan gjorde Skolverket en akut inspektion den 7 februari 2008. Denna ledde inte till några andra åtgärder än att en uppföljning skulle ske vid den planerade inspektionen senare under våren. Vid inspektionen i april möter inspektörerna en miljö på Fotö skola som bör ge goda förutsättningar för att eleverna ska känna sig trygga. Lärarna vid de båda skolorna bedriver ett engagerat värdegrundsarbete och arbetet med skolornas likabehandlingsplaner kännetecknas av kunskap och engagemang. Personalen vid Fotö skola bör dock vara uppmärksam på vad elevernas inställning att ”lite måste man tåla” står för då eleverna uttrycker dessa ord vid ett flertal tillfällen i samband med intervjuerna och i samtal om hur eleverna beter sig mot varandra.

Eleverna vid skolorna når i hög grad kravnivån vid de nationella proven i årskurs 5 och lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen vid bland

annat de utvecklingssamtal som genomförs varje termin. Vid dessa upprättas individuella utvecklingsplaner där elevens utvecklingsområden på ett förtjänstfullt sätt kopplas till de nationella kursplanernas mål. Elevernas och föräldrarnas kunskaper om de nationella målen bör dock förtydligas så att kopplingen mellan elevernas individuella utvecklingsplaner och de nationella målen blir tydlig för dem. Även elevernas tillgång till sina individuella utvecklingsplaner bör förbättras så att de blir det verktyg för elevernas utveckling som det är tänkt. Såväl elevernas som föräldrarnas möjlighet till inflytande över undervisningen ökar med förbättrade kunskaper om de mål som styr utbildningen.

Rektorn har genom de nationella proven en övergripande bild av elevernas resultat i engelska, matematik och svenska men i övriga ämnen saknas en systematisk uppföljning på skolnivå. Fotö skola saknar arbetsplan och Björkö skolas arbetsplan bör förbättras så att skolornas kvalitetsarbete kan struktureras och resultatet av arbetet med ökad måluppfyllelse kan redovisas och utvärderas i skolornas kvalitetsredovisningar. Skolornas rektor har en bred erfarenhet av undervisning från flertalet verksamheter inom det offentliga skolväsendet och genomgår den statliga rektorsutbildningen.

Då antalet elever i årskurserna varierar starkt vid skolorna övervägs inför varje läsårsstart nya grupperingar vilket medför att grupper kan bildas utifrån de behov som eleverna har. Vid skolorna finns tillgång till både specialpedagog och resurspedagog. Åtgärdsprogram upprättas i samarbete mellan lärare, elev, förälder och specialpedagog. Specialpedagogen vid Fotö skola var tidigare biträdande skolledare vid skolan och håller i de pedagogiska samtal som genomförs vid skolan. Även vid Västergårdsskolan genomförs denna typ av samtal. Personalen uppger att rektorn är förtrogen med verksamheten och anger rektorn som skolornas pedagogiska ledare.

Sammantaget är det inspektörernas uppfattning att skolorna ger eleverna goda förutsättningar att utveckla sitt lärande och skapar lust att lära. Skolorna har goda möjligheter att ytterligare utvecklas för ökad måluppfyllelse. Särskilt betydelsefullt blir då, enligt inspektörernas uppfattning, att skolornas rektor genom väl genomarbetade arbetsplaner och ett systematiskt kvalitetsarbete, tillsammans med personalen, företrädare för elever och föräldrar, tydliggör vilka resultat som nås och hur skolan ska arbeta för att förbättra dessa. Även elevernas och föräldrarnas förtrogenhet med skolans styrdokument är en viktig del i skolornas förbättringsarbete.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Fotö skola saknar arbetsplan (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).
- Skolorna gör inte en systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolornas kvalitetsredovisningar uppfyller inte förordningens krav (3 och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Eleverna bör ha bättre tillgång till sina individuella utvecklingsplaner så att de kan hålla sig informerade om dess innehåll.
- Skolorna bör förtydliga utbildningsmålen bättre för elever och föräldrar.
- Skolorna bör utveckla sitt demokratiarbete.
- Fotö skola bör se till att samarbetet mellan förskoleklassen och de lägre årskurserna vid skolan utökas.
- Fotö skola bör fördjupa sitt värdegrundsarbete.
- Björkö skolas arbetsplan bör förbättras.
- Skolornas kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1. *Andel elever vid Björkö skola (i procent) som har nått kravnivån i samtliga delprov vid de nationella ämnesproven för årskurs 5 i ämnena engelska, matematik och svenska läsåren 2005/06 och 2006/07.*

	Engelska		Matematik		Svenska	
	2005/06	2006/07	2005/06	2006/07	2005/06	2006/07
Björkö skola	89	93	97	93	89	100

Källa: Kommunens statistik

Kommentar:

Tabellen ovan visar att de allra flesta eleverna vid Björkö skola når kravnivån vid de nationella ämnesproven i årskurs 5. Detsamma gäller Fotö skola men andelen elever som nått kravnivån i samtliga delprov vid nationella ämnesproven i årskurs 5 redovisas inte då elevantalet är alltför litet. Skolorna har dock ingen systematisk resultatredovisning som visar elevernas resultat i övriga ämnen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet eftersom elevernas resultat regelbundet följs upp vid de individuella utvecklingssamtalen varje termin. Uppföljningen är mer noggrann när det gäller ämnena svenska, matematik och engelska men eleven och vårdnadshavaren får även lärarens bild av elevens kunskapsutveckling i de flesta av elevens övriga ämnen. I utvecklingsplanen kopplas elevens utvecklingsområden till ämnets nationella kursplanemål på ett föredömligt sätt. Elevernas kunskaper om syftet med de individuella utvecklingsplanerna kan dock förbättras liksom planernas tillgänglighet. Inom området finns följande förbättringsbehov.

Individuell utvecklingsplan

Enligt vid inspektionstillfället gällande bestämmelser i grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framåtsyftande, individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Eleverna vid de båda skolorna har i allmänhet liten kunskap om innehållet i de individuella utvecklingsplaner som de upprättar vid utvecklingssamtalet. Några lärare låter eleverna teja upp kopior av sina individuella utvecklingsplaner under sina bänklöck eller ha regelbundna uppföljningar av planen tillsammans med läraren. De flesta lärarna förvarar dock de individuella utvecklingsplanerna i mappar inlåsta i skåp. Om inte eleverna har tillgång till planerna eller om de inte följs upp regelbundet, blir de inte det verktyg som stöd för elevens utveckling som det är tänkt.

Inspektörerna bedömer att eleverna bör ha bättre tillgång till sina individuella utvecklingsplaner så att de kan hålla sig informerade om dess innehåll.

Inspektörerna vill i detta sammanhang uppmärksamma kommunen på att från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet då lärarna vid de båda skolorna inför utvecklingssamtalet gör en allsidig bedömning av varje elevs kunskaper grundad på ett varierat arbetssätt och god kunskap om eleven. De nationella proven genomförs i årskurs 5 och används tillsammans med Skolverkets diagnostiska material för de lägre åldrarna, iakttagelser och tester som stöd för bedömning av elevernas kunskapsutveckling.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,

8 (15)

- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet. Lärarna vid de båda skolorna uttrycker att undervisningen inriktas mot läroplanens och kursplanernas strävansmål och inspektörerna möter också, särskilt vid Björkö skola, undervisning som utvecklar elevernas nyfikenhet och lust att lära samt ger eleverna tillit till sin egen förmåga. Elevernas kunskaper om kursplaner och läroplan är dock relativt små varför inflytandet på undervisningen begränsas. Skolornas elevrådsarbete kan utvecklas för att förstärka elevernas kunskaper om demokratibegreppet och samarbetet mellan förskoleklassen och grundskolan vid Fotö skola bör utökas. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Skolan ska enligt läroplanen klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för att tillgodose elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

Lärarnas relation till eleverna bygger på ömsesidig respekt vilket är särskilt tydligt vid Björkö skola. Det betyder att lärarna lyssnar på eleverna och försöker forma undervisningen också efter elevernas önskemål och behov. Elevernas kunskaper om kursplaner och läroplan är dock litet och inflytandet begränsas av att eleverna saknar kunskaper om målen för utbildningen. Eleverna tränas i att ta ansvar för sitt lärande genom temaarbeten och hög grad av delaktighet.

Inspektörerna bedömer att skolorna på ett bättre sätt bör förtydliga utbildningsmålen för eleverna.

Arbetsätt som utvecklar elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former

Enligt läroplanen ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Båda skolorna har elevråd som leds av rektorn. Elevrådet grundas på de frågor som tas upp i klassråden. I allmänhet handlar dessa om praktiska frågor som inköp av materiel till skolgården eller synpunkter på skolmaten. Eleverna i elevråden säger sig mera vara budbärare mellan klass och rektor än en part för rektor att diskutera skolans utveckling med.

Inspektörerna bedömer att arbetet för att öka elevernas förtrogenhet med demokratins principer bör förbättras.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleven fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet.

Vid Björkö skola finns inom Solhagen ett utvecklat samarbete mellan förskoleklassen och årskurs 1. Verksamheterna ligger dock i en byggnad en bit bort från Björkö skola vilket begränsar samarbetet med övriga klasser inom skolan. Vid Fotö skola finns förskoleklassen integrerad i skolans lokaler men samarbetet med övriga klasser är starkt begränsat. Tidigare fanns ett samarbete mellan förskoleklassen och årskurs 1 vid Fotö skola.

Inspektörerna bedömer att förskoleklassen vid Fotö skola bör utöka sitt samarbete med skolan.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet eftersom lärarna vid de båda skolorna har en god bild av sina elever och anstränger sig för att anpassa undervisningen efter varje elevs behov. Genom skolornas organisation där oftast elever i olika åldrar kan undervisas samtidigt och där grupper kan skapas efter elevernas behov kan skolorna i hög grad anpassa undervisningen efter de behov som eleverna har. Åtgärdsprogram upprättas då elever inte bedöms nå målen eller då andra behov finns. Specialpedagogerna deltar i arbetet med åtgärdsprogrammen.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet trots att det vid Fotö skola tidigare har funnits relationsproblem mellan elever och även mellan elever och lärare i förskoleklassen och att två elever har lämnat Fotö skola och uppgett mobbning som orsak. Båda skolorna har arbetat engagerat med att upprätta likabehandlingsplaner men planerna saknar uppgifter om vilka insatser som skolan avser påbörja och genomföra under året. Inom bedömningsområdet finns följande förbättringsbehov.

Trygg miljö

Enligt skollagen ska den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av

kränkande behandling.

Båda skolorna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete. Detta sker genom samtal med elever inom grupperna, ringsamtal/kompissamtal och kamratstödjure. Vid Fotö skola behöver dock värdegrundarbetet fördjupas då flera elever uttrycker i intervjuer och vid samtal om hur eleverna beter sig mot varandra att "lite måste man väl tåla". Två elever har lämnat skolan och uppgett att det är på grund av mobbning. Inspektörerna bedömer att Fotö skola bör fördjupa sitt värdegrundsarbete.

Likabehandling

Enligt lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever råder det ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Huvudmannen ska enligt lagen bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Likabehandlingsplanen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna och den ska utgå från en kartläggning av den egna verksamheten. Se vidare i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Vid de båda skolorna finns nyupprättade likabehandlingsplaner där förskolans, fritidshemmets och grundskolans verksamheter särredovisas. Planerna är förankrade hos elever och föräldrar men saknar en redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året.

Öckerö kommun har inte överlämnat åt rektorerna i kommunen att upprätta likabehandlingsplaner. Avsaknaden av likabehandlingsplaner eller brister i sådana bedöms därför inte i de enskilda skol- och verksamhetsrapporterna utan en samlad bedömning sker i den för kommunen övergripande rapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

12 (15)

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet eftersom varje elev, enligt rektorn, erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar under sin grundskoletid och skolorna erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna. Modersmålsundervisning erbjuds och skolorna har rutiner för uppföljning av vilka elever som är berättigade till undervisningen. Skolorna erbjuder ändamålsenliga lokaler och utbildningen är avgiftsfri.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet då samtliga lärare, enligt rektorn, har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver och då lärarna i de olika arbetslagen i allmänhet använder varandras kompetenser så att eleverna utbildas av den lärare som har bäst utbildning i ämnet. Personalen uttrycker att de är nöjda med den kompetensutveckling som de har tillgång till även om de önskar ytterligare möjligheter till att fördjupa sin kompetens. Skolornas rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

3.3 Rektors ansvar**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna,
- om lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg följs.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av god kvalitet. Skolornas rektor har ambitionen att hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i verksamheterna även om tjänsten är på 80 procent och skolorna finns på olika öar. Arbetsplanen vid Björkö skola bör förbättras och Fotö skolas arbetsplan uppfyller inte förordningens krav. Även skolornas systematiska uppföljning och utvärdering av skolans resultat i förhållande till de nationella målen för utbildningen måste förbättras. Skolorna följer lagen om registerkontroll. Inom bedömningsområdet finns följande brister och förbättringsbehov.

Rektor som pedagogisk ledare

Enligt skolans styrdokument har rektorn som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot att nå de övergripande målen. Rektorn ansvarar för att en arbetsplan upprättas för genomförandet av de fastställda målen.

Personalen vid de båda skolorna uppger att de ser rektorn som sin pedagogiska ledare.

Den arbetsplan som finns för läsåret 2007/08 vid Björkö skola ger en bra bild av hur skolan organiseras och till vis del hur vissa mål ska nås. Dock saknas uppgifter om hur skolan mera övergripande ska arbeta för att nå de fastställda målen för utbildningen. Fotö skola saknar arbetsplan men ett äldre utkast till arbetsplan finns. Inspektörerna bedömer att Björkö skolas arbetsplan bör förbättras och att Fotö skola saknar arbetsplan.

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen.

Skolorna redovisar i sina respektive kvalitetsredovisningar resultaten från de nationella proven i årskurs 5 och till viss del utvärderas också resultaten i dessa ämnen. I övriga ämnen gör inte skolorna någon systematisk uppföljning.

Inspektörerna bedömer att skolorna inte gör en systematisk uppföljning och utvärdering av skolornas resultat i årskurs 5 i samtliga ämnen i förhållande till de nationella målen för utbildningen.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området är av mindre god kvalitet eftersom skolornas kvalitetsarbete bör förbättras och kvalitetsredovisningarna inte uppfyller grundskoleförordningens krav.

Inom bedömningsområdet finns följande brist och förbättringsbehov.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

Fotö skola saknar arbetsplan även om en ansats genom äldre handskrivna dokument finns. Björkö skola har en arbetsplan som till delar uppfyller förordningens krav. Vid skolorna utvärderar och dokumenterar lärarna verksamheterna utifrån skolornas utvecklingsområden men kvalitetsarbetet är inte systematiskt och kan inte följas från arbetsplan till kvalitetsredovisning. Kvalitetsarbetet bör förbättras på båda skolorna.

Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsarbete bör förbättras.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas.

Enligt samma förordning ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

De båda skolornas kvalitetsredovisningar är uppbyggda efter en mall från förvaltningen och inspektörerna ser dem mer som en beskrivning av verksamheten än som ett slutsteg för året i skolans kvalitetsarbetsprocess även om det finns inslag av redovisningar av resultat och analyser.

I kvalitetsredovisningarna visar inte någon av skolorna i någon högre grad i vilken mån de nationella målen har förverkligats och inte heller vilka åtgärder som skolorna tänker vidta för ökad måluppfyllelse. Inte heller redovisas någon uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanerna. Eleverna och deras vårdnadshavare har inte getts möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna bedömer att skolornas kvalitetsredovisningar inte uppfyller förordningens krav.

Datum

Ort

2008-11-05

Göteborg

Egon Andersson

Gerhard Eriksson